

SØVÆRNET

40. årgang
april 2010

01

Udgiver

Søværnets Operative
Kommando
Sødalsparken 20
Postboks 1483
8220 Brabrand
E-mail: lese@sok.dk
Web: www.sok.dk
Telefon: 89433099

Ansvarshavende redaktør

Kommandørkaptajn
Mikael A. J. Bill

Redaktør

Pernille Kroer

Øvrig redaktion

Lisbeth Rinda Torp
Per Andreasen

Design og produktion

Datagraf A/S

Artikler til bladet

Redaktionen forbeholder sig
ret til at redigere indsendte
artikler.
Stof til SØVÆRNET sendes til
redaktionen, der træffer
beslutning om optagelse.

Næste nummer udkommer

Slutningen af juni 2010

LeDer

Velkommen til denne første elektroniske udgave af

Bladets FOr M er ny – med både tekst, TV og radio
– og jeg håber, at du vil synes om den nye form.

i det følgende vil jeg komme ind på blandt andet:

- Flådens 500 års jubilæum
- Forsvarsforliget
- Debatten om isbryderne
- Og: aBSal Ons deltagelse i
naTOs stående maritime styrke

Med venlig hilsen

nils Wang

INDHOLD

HVIS ULYKKEN RAMMER

TEMa

Læs om, hvordan forsvaret støtter
dig og dine pårørende, hvis du bliver
ramt af en ulykke i tjenesten?

 GÅ TIL TeMa

bladet SØVÆRNET.

ndslag

SÅ MuSIKKeN SpILLer

De unge musikere i søværnets tamburkorps har gjort musikken til deres leveveje.

STuDeNTer STÅr TIL Søs

Det skortede ikke på oplevelser, da årets STUD SØ arrangement blev rundet af til søs.

NyT SySTeM Gør r OTA Gr ø NT

Hør og se, hvorfor r OTa er blevet et grønt skib.

TV-STAf eTTeN

Mød besætningen på EJnar MIKKEI SEen.

NOTITSer OG Nye BøGer

Se de nye bøger 'grønlandssejlerne' og '9. april 1940 – hele historien'.

Ny T SySTeM Gør r OTA Gr øNT

TEKST Og TV:
pEr anDr EaSEn,
JOUr nal iSTpr aKTiKanT, SOK

Det kan være svært at se det, hvis man ikke lige ved det, men det nyeste skib i Diana-klassen, r OTA, er udstyret med et specialdesignet system, der kan fjerne størstedelen af skibets farlige udstødningsgasser, kvælstofilter. Det trænede øje vil dog bemærke de to buttede skorstone, hvor der normalt blot sidder to spinkle af slagsen.

i maskinrummet er forskellen lettere at få øje på. Her er den sparsomme plads blevet yderligere indskrænket af et stort, foret rør, som går op til skorste-

nene. Derudover er r OTA's ene ballasttank inddraget til opbevaring af urea, også kendt som urinstof, en vigtig ingrediens i det nye system.

Systemet fungerer ved, at urea sprøjtes ind i udstødningen, hvor varmen omdanner det til ammoniak og vand. ammoniakken omdanner dernæst kvælstofilterne i udstødningen til kvælstof og vand. I igesom vand, er kvælstof et naturligt stof, som går tilbage i naturens kredsløb.

85 procents reduktion

Bag motorrummet er r OTA udstyret med en computer, som overvåger systemet. Det er her, besætningen i tal og kurver kan se, hvilken forskel systemet gør for miljøet.

”

Vores udledning af kvælstofilter reduceres med mellem 75 og 85 procent”

MADS JØRGENSEN,
CHEF ROTA

”Systemet påvirker ikke skibet eller vores opgaver i øvrigt, men vores udledning af kvælstofilter reduceres med mellem 75 og

This vessel is equipped with

Digital Airless Multipoint® SCR NO_x-reduction Systems

The NO_x emission complies with IMO 2010 requirements

Designed, manufactured and installed by

DANSK TEKNOLOGI *Product*
Geste Tegh...

EN SKOV Af Hæ

TEKST, FOTO Og TV:
pEr anDr EaSEn,
JOUr nal iSTpr aKTiKanT, SOK

Sære skibe, ang
krudtslam på f
ikke på opleve
SØ arrangement blev
ladsen foregik for de

Deltagerne fik et indblik i hverdagen ombord på
ESBERN SNARE og prøvede at skyde med en M96

e NdeR på SøEN

greb fra luften og
ngrene. Det skortede
lser, da årets STUD
rundet af til søs. Sej-
flestes vedkommende

ombord på ESBER n Snar E, hvorfra der var
et godt udsyn over de andre skibe. Før del-
tagerne blev sat på land, blev spørgsmålet
"hvor mange har tænkt sig at søge ind?"
mødt med en skov af hænder. ::

HVIS ULYKKER RAMMER

T

"Du SKAL KuNNe
Kr AMMe eN
Gr æDeNDe
MAND!"

 Læs Mere

EMa

N
R

DA u Ly KKeN

r AMTe LæS Mere

LIVLINE TIL HjæLpeN

 LæS Mere

TEMa

Støtte

– uanset hvor ulykken sker

I æs interview med chefen fra SOKs personelkoordinering, Finn Frigast. Han er primus motor i arbejdet med at opdatere direktivet for søværnets kontaktordning. Direktivet sætter rammerne for, hvordan søværnet hjælper, hvis en medarbejder rammes af en ulykke i tjenesten.

TEKST: pEr nill E Kr OEr
FOTOS: SOK

Hvem kan få hjælp, hvis ulykken rammer?

Direktivet handler om en ordning med kontaktofficerer, der er med og hjælper, når de pårørende underrettes om, at soldaten er såret eller dræbt i tjenesten. Hjælpen skal dække alle, uanset, om du er udsendt i en international operation, om du er i national tjeneste til søs eller arbejder på landjorden. Det er kun enkeltmandsudsendinger, som direktivet ikke dækker, fordi disse vil være dækket af den myndighed eller organisation, som den enkelte er udsendt for.

er det da blevet mere risikabelt at arbejde i søværnet, siden der nu kommer et direktiv om, at vi skal have kontaktofficerer?

Der har altid været en vis risiko ved de opgaver, søværnet løser. Men sandsynligheden for, at der kan ske en ulykke, er blevet lidt større, fordi vi nu oftere sender personel ud på internationale missioner. Blandt andet antipirateroperationerne betyder, at vi kommer tættere på mulige væbnede konflikter, end vi tidligere har været. Men det er klart, at omfanget af beredskabet skal stå i et rimeligt forhold til den risiko, som søværnets medarbejdere reelt er udsat for.

Hvad dækker beredskabet?

Beredskabet træder i kraft straks, vi har fået besked om, at der er dræbte eller sårede. Teamet i beredskabet består af en myndighedschef, en kontaktofficer og en præst eller en læge. i første omgang vil det dreje sig om at kontakte de pårørende til den dræbte eller sårede soldat. Det kan i sig selv være en større operation. For eksempel hvis de nærmeste pårørende er forældre, som er fraskilte og bor i hver sin ende af landet. Eller hvis den dræbte eller sårede bor i udlandet med sin familie.

De tre fra teamet rykker ud

”

*Direktivet skal dække alle,
uanset hvor du gør tjeneste”*

FINN FRIGAST, CHEF FOR SOKS
PERSONELKOORDINERING

”

*Det handler om at turde
sige "nej" og så sørge
for, at hjælpen fungerer"*
KISSER, KONTAKTOFFICER

”

LIVLINE

TEMa

til

HjælpEN

Kontaktofficeren er din og dine pårørendes livline til at få klaret alle de praktiske ting, der følger med, hvis du bliver ramt af en ulykke i tjenesten.

TEKST Og FOTO:
pEr nill E Kr OEr

Det er basis det her! Du kan sammenligne det med de amerikanske piloter: Hvis de bliver skudt ned, så véd de, at der kommer nogen og samler dem op! Sådan skal ordningen med kontaktofficerer også fungere!"

Ordene kommer fra Kisser,

frømand og kontaktofficer.

r ollen som kontaktofficer ved siden af funktionen som hardcore frømand er måske ikke umiddelbart indlysende. Men for Kisser er der en tæt sammenhæng:

Når ulykken sker!

"Jeg taler om, når ulykken sker, for den sker en dag med de operationer, vi er ude i. Og så skal der altså være nogen, der hjælper den sårede eller de på-

rørende", fastslår Kisser.

Det ligger i ham, at det er vigtigt at tage hånd om tingene. Samtidig viser erfaringerne, at det giver tryghed for den sårede og de pårørende, når kontaktofficeren kommer fra den myndighed, de kender. Derfor har Kisser sagt ja til at blive kontaktofficer i frømandskorpset.

”

*Når du kommer ud fra sygehuset
i en kørestol, kan du sidde og
spekulere rigtigt meget”*

HENRIK ASTRO CHRISTENSEN

DA ULYKKEN RAMTE

TEMa

Ved en arbejdsulykke mistede Henrik astro Christensen sit venstre ben. alligevel er han i dag tilbage i et normalt job i kørselsafdelingen på Flådestation Frederikshavn.

TEKST Og FOTO:
pEr nill E Kr OEr

Med hurtige skridt går Henrik astro Christensen hen ad gangen i kørselsafdelingen på Flådestation Frederikshavn. Kun en let trækken på det ene ben antyder, at det ikke er en selvfølge, at han i det hele taget kan stå oprejst.

For to år siden blev Henrik astro Christensens venstre underben knust i en arbejdsulykke.

I ægerne måtte amputere benet. ikke desto mindre er han i dag tilbage i sit gamle job i flådestationens kørselsafdeling. Her kan han klare lette kørselsopgaver under forudsætning af, at bilen har automatgear. alligevel har ulykken ændret meget i den 45-årige marinespecialists tilværelse.

Begrænsningerne

Før ulykken havde Henrik astro Christensen et aktivt liv ved siden af jobbet. Han var hyppigt i motionsrummet på flådesta-

tionen, og to gange om ugen i vinterhalvåret drønedede han rundt på isen sammen med Old Boys-holdet i den lokale ishockeyklub. Da han kom hjem fra sygehuset, kunne han kun sidde i en kørestol. Siden har han lært at gå med protese. Men kampene på ishockeybanen må han nøjes med at følge fra tilskuerpladserne. Også derhjemme er meget forandret.

Huset, som Henrik astro Christensen bor i sammen med sin kone og 15-årige datter, har fået installeret hjælpemidler, så Henrik kan komme omkring i kørestol og med krykker. Og han har blandt andet måttet indse, at han ikke længere kan ligge på knæ og luge ukrudt, selv om han ellers altid godt har kunnet lide, at haven så ordentlig ud.

TEMA

"dU SKAL KUNNN EN g Ræ d ENd E

I de seneste fire år
kompagni på 120 m
Afghanistan. Ti sold

TEKST: pEr nill E Kr OEr
FOTOS: DEn KOnGEl igE
I iVgar DE, FOr SVar ETS
MEDiECEnTEr

O m no-
gen
har
I asse Hark-
jær fået
erfaring i
at over-

E KRAMME MAND!”

har Livgarden til stadighed haft et
mand udsendt til Irak og siden til
datter er indtil nu faldet i tjenesten.

bringe den værste besked til
påstående.

Fjorten kister har Chef i livgar-
den stået ved. Tre kister i af-
ghanistan med sine egne faldne
soldater, og elleve kister i Dan-
mark. af de elleve var de ti fra
i livgarden. alle er faldet inden
for fire år. Og fem gange har han
ringet på døren til påstående i
bevidstheden om, at hans bud-
skab om få sekunder ville æn-
dre de påståendes liv for altid.

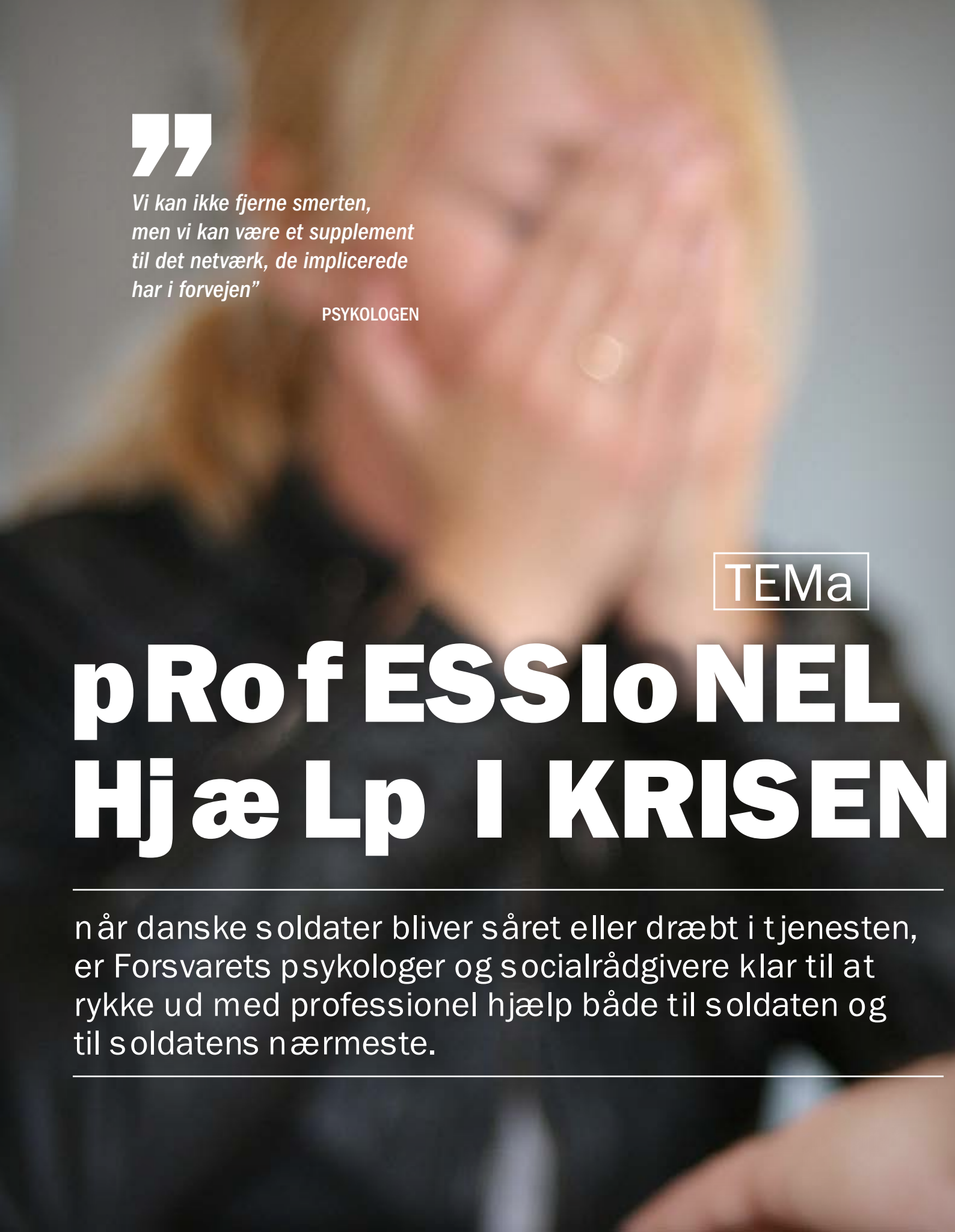
Den vigtigste kompetence

af statur er i asse Harkjær en
hærdebred soldat. Med sin
fremtoning indgyder han på
én gang respekt, autoritet og
tryghed. Men selv en erfaren
militær leder som chefen for

i livgarden kan påvirkes af stress
og sorg, når en af hans soldater
falder i tjenesten. Sidste som-
mer sagde kroppen fra. presset
var blevet for stort. i asse Har-
kjær fik en blodprop i hjertet.

Siden har han måttet lade
andre blandt sine nærmeste le-
dere træde i rollen som budbrin-
gere, når en soldat bliver dræbt
eller såret. Selv koncentrerer
han sig om det opfølgende ar-
bejde med de påstående, og om
at videregive i livgardens erfa-
ringer med at støtte påstående.
Han er ikke i tvivl om, hvad der
bør være kontaktofficerens vig-
tigste kompetence:

”Du skal kunne kramme en

”

*Vi kan ikke fjerne smerten,
men vi kan være et supplement
til det netværk, de implicerede
har i forvejen”*

PSYKOLOGEN

TEMa

pRo fESSIo NEL Hjæ Lp I KRISEN

når danske soldater bliver såret eller dræbt i tjenesten, er Forsvarets psykologer og socialrådgivere klar til at rykke ud med professionel hjælp både til soldaten og til soldatens nærmeste.

SøMAND I AfgHAN

TEKST Og FOTOS:
MiCHaEl MOUSTSEn

Søværnet bestrider en stilling ved naTO Tr aining MiSSiOn afghanistan (nTM-a) i Kabul. Byen ligger i

det østlige afghanistan i 1800 meters højde. Det er betydeligt højere end min normale stilling i logistikafdelingen i SOK, som dog ligger på 1. sal.

nTM-a er en nyoprettet del af den amerikanske organisation, Combined Security Transition

Command afghanistan (CSTC-a). nTM-a står for opbygningen og rådgivningen af de afghanske sikkerhedsstyrker. alt fra indkøb af støvler til bygning af uddannelsesfaciliteter er i nTM-as opgaveportefølje.

ISTAN

forsyner ammunition

Jeg har siden den 28. oktober 2009 bestridt en stilling i Combined Joint Logistic. Min job titel er Mentor ammunitions Specialist. Stillingen går ud på

Sergent Michael Moustsen har flyttet arbejdspladsen fra Brabrand til Kabul i afghanistan. Her er han ansat i naTOs Training Mission, som bistår afghanerne med at opbygge egne sikkerhedsstyrker. I æs hans beretning fra lejren Camp Eggers i Kabuls centrum.

SÅ MUSIKKEN

De unge musikere i S øværnets Tamburkorps har gjort hobbyen til deres levevej.

TEKST, FOTO Og TV:
L iSBETH r inDa TOr p,
JOUr nal iSTpr aKTiKanT

Er der nogen, der kan spille på et instrument?" Da S øværnets Tamburkorps blev oprettet 1964, mødte denne forespørgsel de

nye værnepligtige. i dag foregår rekrutteringen til korpset noget anderledes.

Medlemmerne er unge musikere, der ofte har været medlem af bygarden i deres hjemby, inden de melder sig til optagelsesprøverne til S øværnets Tamburkorps.

Til daglig arbejder Tamburkorpsets medlemmer udelukkende

med musik og march, og korpset er derfor et oplagt valg for kommende konservatoriestuderende, men også for unge musikere, der bare gerne vil spille med på noderne i et år eller to, inden de begynder på en uddannelse. S øværnets Tamburkorps består af 23 musikere, der alle er mellem 18 og 35 år. De fleste er værnepligtige, men korpset tæller også marinekonstabler.

Tamburkorpsen er et slags brassband. Det vil sige, at korpsets medlemmer spiller på ventilinstrumenter og slaggtøj – for eksempel kornet, horn og tuba. ☼

Spiller

”

Engagementet, de frivillige bringer ind, og synergien ved at koble enhederne sammen er helt uvurderlig”

LASSE, CHEF FOR
INDSATSAFDELINGEN I FKP

dANISH RESpoNSE

TEKST, FOTO Og TV:

pEr anDr EaSEn,

JOUr nal iSTpr aKTiKanT, SOK

Det bakkede landskab er klædt i et tykt lag sne, og vinden går gennem marv og snekamouflage. Det minder om vilkårene i Norge, men for Frømandskorpset (FKp) foregår årets årets nATO-øvelse, Danish response, på Sjælsmark Kaserne ved Hørsholm. Egentlig skulle FKp være indkvarteret i en hangar i nordnorge, så selvom kasernen har set bedre tider, er det ren luksus for FKp at kunne bruge den som base under øvelsen.

I stedet for telte og feltrationer, har frømandene opvarmede lokaler og et cafeteria. Dette var dog ikke motivationen for at blive hjemme. I alt skulle FKp have sendt 77 mand og betragtelige mængder materiel til Norge. En udgiftspost, som alene ville optage 40 % af øvelsesbudgettet.

"Det ville vi simpelthen ikke ofre, for med vores stabsprocesser er det fuldstændigt ligegyldigt om vi var i Norge, Danmark eller på Månen," siger Lasse, chef for indsatsafdelingen i FKp.

problemer i Helgaland

I år skulle styrkerne forsøge at dæmme op for det fiktive land Eastland's invasion af det lige så fiktive land Helgaland. For FKp lå det lige for at oprette Sjælland som det tredje fiktive land, Daneland. Her fremstillede en mindre gruppe etniske eastlandere, med tilknytning til terrorcellen Eastland Tigers (ETg), bl.a. bomber til brug i invasionen af Helgaland.

I de to uger, øvelsen varede, blev den lokale

TV-Stafetten

Følg med i TV-stafetten, hvor søværnets enheder og myndigheder gennem et videokamera fortæller om deres hverdag. Besætningen på Einar Mikkelsen er først på stafetten.

N

ig-
g.

på HAt MI UNif o RMS

TEKST, FOTO Og TV:

LI SBETH r inDa TOr p,

JOUr nal iSTpr aKTiKanT, SOK

■ ndenfor i et par grå bygninger, mellem træerne i Bangsbo Skov ved Frederikshavn, ligger søværnsuniformer stablet på metervis af hylder fra gulv til loft.

Der er altid travlt på søværnets uniformsdepot, og depotets medarbejdere langer hver dag uniformer over disken - lige fra grønne camouflagebukser til mørkeblå officersjakker. ::

Ed
Sd Epot et

d I

Med et d
Hansen f
decembe

TEKST: I ISBETH
JOUR nal iSTpr a
FOTO: JaKOB Ha

■ nd ud, ind ud.
I vejret langsom
at få styr på ta
kommende dyk.
stille i vandet. D
ned. "Official Top
meren, og Jakob
dybet.

Jakob Hansen
tør på Søværnet
Men også i fritid
som en fisk i var

”

*Når jeg suser ned
uden udstyr, er det
en helt anderledes
følelse af at dykke”*

JAKOB HANSEN,
SØVÆRNETS
DYKKERSKOLE

YKKER dyb Et

dyk på 92 meter satte Jakob
fra Søværnets Dykkerskole i
den danske rekord i fridykning.

er inDa TOr p,
KTiKanT, SOK
nSEn

Han trækker
og han prøver
ankerne om det
Han ligger helt
ommeren tæller
o" råber dom-
forsvinder ned i

er dykkerinstruk-
s Dykkerskole.
en har han det
ndet, når han,

uden luftmaske, dykker adskillige
meter ned under havets over-
flade. Sporten kaldes fridykning.

Mesterskabet

i december deltog Jakob i verdens-
mesterskabet i fridykning i havet
ud for Bahamas. 92 meter nede
i dybet greb han det lille stykke
velcro på dykkersnoren, som han
med en line var spændt fast til.
Beviset på, at han havde nået sit
mål. Den rekord var hjemme. Jakob
var danmarksmester.

"Det var en ekstrem lykkefø-

DANMARKSMESTER: Jakob med det hvide stykke
velcro - beviset på danmarksmesterskabet

LANGT NED: Med et dyk på 92 meter satte
Jakob rekord

HUSKER I

– den gamle admiral

TEKST, FOTO OG TV:
LISEBETH RINDA TORP,
JOURNALISTPRAKTIKANT, SOK

Fra 1975 og to år frem, var Jørgen Bork chef på fregatten PEDER SKRAM. Når han i dag tænker tilbage, vælter

minderne frem. Både minder om gode togter og minder om dage, hvor øvelser og hverdagssituationer var meget tæt på at gå galt.

HAVNEMANØVRER PÅ HUDSON-FLODEN

PEDER SKRAM var det første skib i verden af sin størrelse, som både kunne sejle på diesel og gasturbiner. Selvom det ikke var meningen, at man skulle bruge turbinerne under havnemanøvre, fik Jørgen Bork alligevel brugt dem på Hudson-floden under USA's 200 års jubilæum. Det blev en havnemanøvre, som amerikanerne og de andre nationers flåder sent vil glemme.

DENGANG LONDON BESKØD PEDER SKRAM

Hør Jørgen Bork fortælle historien om skibet LONDON sendte en salve af fyrtårne mod PEDER SKRAM. Det skete under en øvelse.

DU?

al fortæller

'Det var meget tæt på.' Denne sætning bruger viceadmiral Jørgen Bork mange gange, når han fortæller om sin tid som chef på PEDER SKRAM fra 1975 til 1977.

Som pensioneret viceadmiral blev Jørgen Bork primus motor for bevarelsen af PEDER SKRAM som museumsskib.

i dag kan museumsskibet PEDER SKRAM besøges på Holmen i København, hvor skibet er genskabt næsten intakt

med alt lige fra missiler til fotografier af afklædte damer på væggen. ::

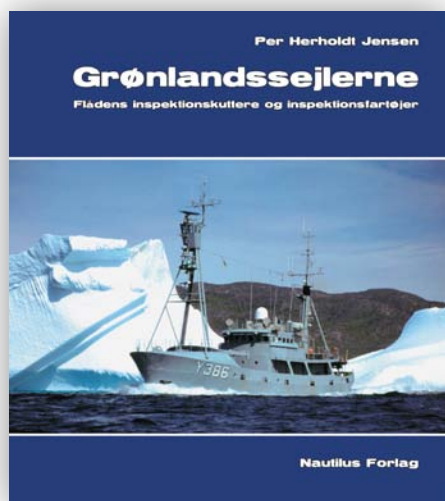
r AM

om dengang, da det engelske osformissiler direkte mod PEDER SKRAM i Den Engelske Kanal.

eN f Ar LIG BuNKr ING

Som andre skibe skulle PEDER SKRAM engang imellem have tanket olie, mens skibet lå på havet. Jørgen Bork husker især en episode, hvor det nær var gået galt, da et hollandsk forsyningsskib gjorde klar til at overføre olie til PEDER SKRAM.

NOTITSer OG Nye B

gRøNLANDSSEJLERNE

Flådens inspektionskuttere og inspektionsfartøjer

forfatter: per Herholdt Jensen

Dette er beretningen om de ti inspektionskuttere og de to inspektionsfartøjer og deres besætninger. Mange kuttersejlere beretter om spændende oplevelser, farlige situationer og muntre hændelser i forbindelse med de mange opgaver, de

har udført i de isfyldte og ofte stormomsuste farvande til gavn for det grønlandske samfund.

Læs Mere HOS for LAGET

Dronning Alexandrines og Kong Georg den Førstes Marinefond

Fondet uddeler årligt legater på omkring kr. 20.000 til personel og pårørende i søværnet.

Fondets formål er at:

"Udrede understøttelse til personel i søværnet – officerer, stampersonel, værnepligtige og civile – der under udøvelsen af deres tjeneste har pådraget sig skade af helbred eller forlighed. Endvidere til ovenstående værdige trængende børn eller efterladte."

Fondet råder i dag over 560.000 kroner, og de årlige legater ligger typisk på omkring 20.000 kroner. Man uddeler nemlig kun årets overskud for ikke at udhule fondets økonomiske fundament.

Fondets bestyrelse er foruden sekretær og kasserer

9. ApRIL 1940 – HELE HISTORIEN

f orfatter: Dan Hilfling petersen

Var der allerede underhåndsaftaler med Tyskland om at bruge Jylland som transitområde med støttepunkter i lufthavnen i Ålborg til felttoget mod Norge?

I tyske arkiver findes dokumenter om at lægge diplomatisk pres på Danmark, og hvis de danske myndigheder ikke var samarbejdsvillige,

skulle der trues med militær besættelse af landet.

Dette og meget mere om blandt andet kalkuleret neddroget dansk militær for at spare menneskeliv ved en eventuel besættelse, giver bogen en udførlig indføring i hvad der skete for 70 år siden.

Læs Mere HOS f Or LAGeT

KAN du KLARE StRABAdSERNE?

Forsvarets Sundhedstjenestes Center for idræt har netop udsendt anbefalinger til hvilken fysisk kapacitet sejlsende personel på søværnets skibe bør have.